

VIDZEMES
AUGSTSKOLA

ILGTSPĒJĪGA ZEMES RESURSU
UN AINAVU PĀRVALDĪBA

VPP-VARAM-ITAZRI-2020/1-0002

LandLat4Pol

Latvijas ainavu raksturojums un dažādība VPP pētījuma ietvaros

LBTU Ainavu
arhitektūras un
plānošanas
katedras
pētnieku grupa

Ilze Stokmane
Aija Ziemeļniece
Daiga Skujāne
Kristīne Vugule
Natalija Ņitavska,
Una Īle
Madara Markova
Aiga Spāģe
Iveta Lāčauniece

#relaxLaštava

Pēc kā smaržo saule?

“

Viņa uz mirkli aizvēra acis, meklējot pareizos vārdus. – Tās smarža ir bezgalīga, silta, mīksta. Tā ietiecas un iespiežas visur, tomēr vienlaikus atstāj visplašāko brīvību. Saule pavada smaržas. Ņem par piemēru jasmīnu: rītausmā tā aromāts ir visintensīvākais, tas atšķiras no daudz maigākā ap dienas vidu, taču pēc saulrieta, kad pati saule jau ir pārvērtusies par atmiņām, no jasmīna ziediem plūst tā patiesā dvēsele.

”

Kristina Kaboni „Smaržu noslēpums”

2022.gada pavasaris ... vasara

Interesanti novērojumi
ainavu pētījumu
ekspedīciju ietvaros

Ziedošas ceļmalas

Sezonalitāte Latvijā
ārkārtīgi skaisti
atspoguļojas
ceļmalās, ja tās netiek
pārlietu intensīvi
koptas.

Kā izņēmums, protams, ir
teritorijas, kurās tiek veikta
invazīvo sugu apkarošana,
par ko tad attiecīgi
nepieciešams informēt
sabiedrību.

Daudzviet redzamas koptas ceļmalas,
kas nav aizaugušas ar krūmiem,
atstātas joslas gar ceļu ar ziedošiem augiem

Govju, aitu ganāmpulki, zirgi atdzīvina
ainavu un piesaista uzmanību, tie liecina arī
par dzīvību laukos un teritoriju
apsaimniekošanu

Pļavas

Labības
lauki

Vietās, kur ainava
nolasās ar
atvērtām skatu
līnijām,
atsevišķās
teritorijās
robežojoties ar
meža teritorijām
vai krūmu
puduriem, valda
patīkams miers,
ko var baudīt gan
kājām gājēji, gan
autobraucēji, jo
šādas vietas
mudina apstāties
un baudīt Latvijas
dabu.

Ainava ar plašām
skatu līnijām,
viegli viļņotu līdz
paugurainu
reljefu, padara
ainavas kopskatu
interesantāku un
atšķirīgāku.

Labību lauki
robežojas ar meža
apjomiem, izceļot
ainavā zili zaļos
toņos.

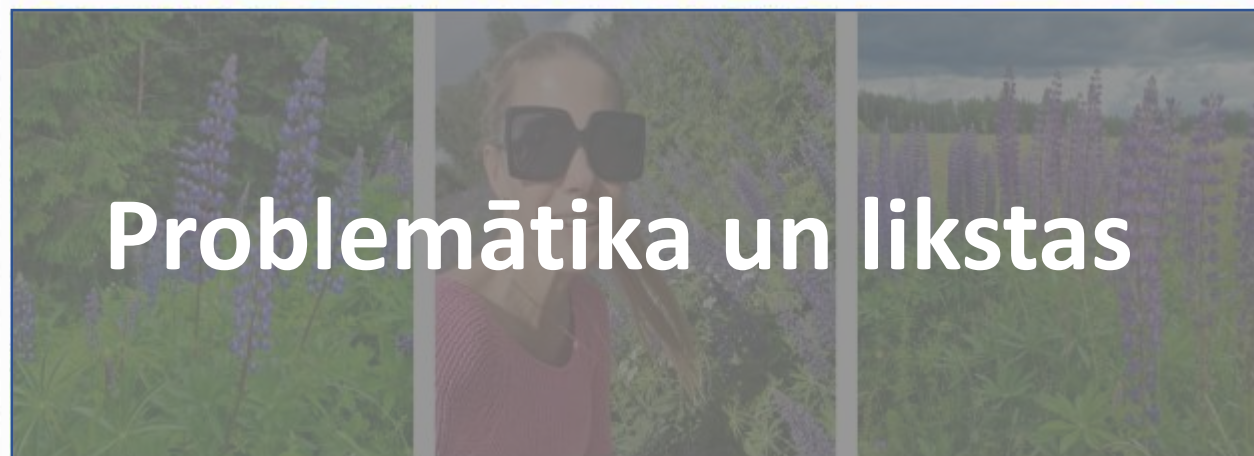
Apsekojot teritoriju, vietām varēja baudīt ne tikai tālās skatu līnijas, kas veidoja dūmakaini saistošu interesi izpētei, bet arī izdzīvot meža dzīvnieku klātbūtni...

Upju un ezeru ainava

Skati uz ūdens virsmām ir nomierinoši,
tikai diemžēl lielākoties tie baudāmi no tiltiem, kur, raugoties caur
ūdens virsmu, iespējams atklāt zemūdens dzīves daudzveidību.

Problemātika un likstas

Aizliegums par piekļuvi

Ceļi nereti ievēd strupceļā un liedz piekļuvi dažādiem objektiem, kas var būt gan mežu teritorijas, gan upes, gan arī piejūrā daudz šādu aizlieguma zīmju.

Tāpat atsevišķās
ainavās, kur tā tiek
intensīvi izmantota
rekreācijai, nereti
novērojams
vizuālais
piesārņojums ko
rada dažādu stilu,
krāsu un materiālu
elementi vai
reklāmas ainavā.

Atsevišķas skatu līnijas atstātas novārtā, kas noslēpē un neizceļ teritorijas siluetu un vizuālo sasaisti ar teritorijas vērtībām

Izteiktāka reljefa ainavā nepārdomāta būvniecība, neizvērtējot skatu līnijas

Izteikta reljefa ainavas ir specifiskas ar izteiktām skatu līnijām, kurām būtu jāveic novērtēšana pirms ainavā atļaut būvniecību. (Sevišķi, ja ainava ir populāra un iekļauta nacionālas nozīmes ainaviski vērtīgu teritoriju sarakstā.) Privātmāju vai lielmēroga apbūve būtu kritiski jāizvērtē, lai tā neatstāj negatīvu iespaidu uz skatu līnijām ainavā.

Ganību teritorijas ir norobežotas, bet nav īpaši akcentētas, kur var, kur nevar uzturēties vai doties ikviens...

Aizauguši
meliorācijas
grāvji gan gar
ceļa malām,
gan starp
laukiem,
ierobežojot
potenciāli
augstvērtīgus
tālus skatus pār
lauksaimnie-
cības zemēm.

Pamestas ēkas
ceļa malās,
ļoti bieži tas
vērojams
pierobežā vai
tālāk no
apdzīvotām
vietām. Šāda
situācija
veidojas laukos
iedzīvotāju
skaita
samazināšanās
rezultātā

Pussagruvušas padomju laika fermu paliekas, kas rada negatīvu vizuālo iespaidu par neapsaimniekotām teritorijām.

Intensīvas mežsaimniecības teritorijās no ainavas vizuāli estētiskās uztveres viedokļa taisni ceļa koridori ir garlaicīgi

Daudzviet Latvijā, bet visbiežāk mozaīkainavā
notiek lauksaimniecības zemju aizaugšana.
Vērojama lauksaimniecības zemju apmežošana, kas
var draudēt ar vizuāli augstvērtīgu skatu zaudēšanu.

Blīvs koku un krūmu apaugums aizsedz ūdenstilpnes

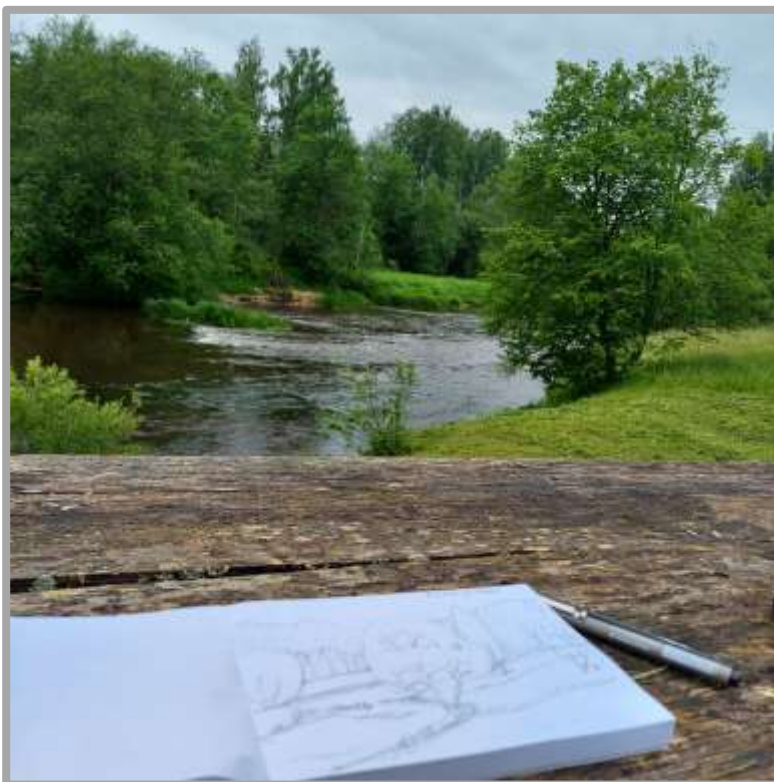
Konkrētā teritorija atrodas pie Dzirnezera, kas nenolasās acu augstumā, jo ir paslēpies aiz koku un krūmu puduriem.

Apsekojot dažādās teritorijas Latvijā, secināts, ka arī citās vietās ūdenstilpnes daudzviet ir grūti nolasāmas ainavā blīvā apauguma dēļ, tādējādi zaudējot ainavas raksturu un izteiksmīgumu.

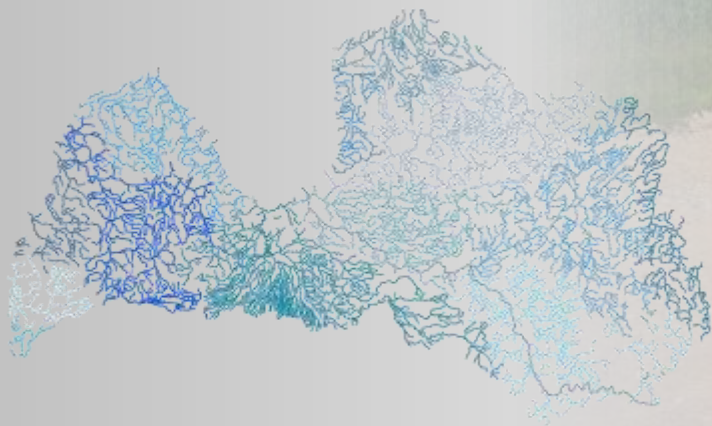
Ūdenstilpnes un
ūdensteces ir
vizuāli un fiziski
nepieejamas

Ūdenstilpņu un ūdensteču vizuālā
pieejamība ainavā ir būtisks estētiku un
piesaisti veidojošais elements,
bet daudzviet krasta apaugums šos
ainavas elementus pilnībā slēpj un
neveidojas ainavas pozitīvs vērtējums, kā
arī emocionāla piesaiste šādām vietām.
Nav protams viscaur jāveido atvērti krasti,
bet no būtiskākajiem piekļūšanas
punktiem ir svarīgi veidot un attīstīt
krastu tā, lai tas būtu fiziski un vizuāli
pieejams.

Arī skatus uz ezeriem
bieži pilnībā vai daļēji
aizsedz koku apaugums...

Jūras nepieejamība

Jūras ainavai būtiska problemātika ir nepieejamība un vēl joprojām daudzviet neskaidrs ceļš kā aizklūt pie jūras.

Trūkst izeju pie jūras, kā arī izeju no jūras, jo īpaši, aizvien populārākai kļūstot Jūrtakai, ir būtiski attīstīt pilnvērtīgu informāciju par pieejamajām sasaistēm, kā arī nodefinēt jaunas.

Latvijā ir daudz
purvu, bet purva
ainava no
autoceļiem
vērojama ļoti reti.
Purvus lielākoties
ieskauj mežu joslas.

Mitrā meža
struktūra, kukaiņi,
odi, gliemeži dažkārt
mēdz pārsteigt
negaidīti...

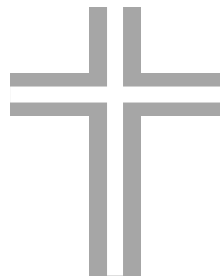

Reģionālās iezīmes

Latgales
ainavu
bagātina
krucifiksi

Akmeņu krāvumi

Atsevišķās teritorijās
raksturīgi ainavas elementi
– **akmeņu kaudzes** –
pamazām apaug ar
krūmiem un kokiem

Koku alejas

Vidzeme ir bagāta ar dažādiem izteismīgiem ainavu elementiem, no kuriem viens ir **alejas** – izteismīgas, aizsargājamās un iespaidīgas.

Trapenes lapegļu aleja

Ziemeru ozolu aleja

Purvu ainava

BAUDIET SKAISTO UN DAUDZVEIDĪGO LATVIJAS AINAVU!

... un uz tikšanos laukos, mežā, jūras krastā, pie upes ... vai kur citur ...